

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครพนมโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
2. การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย
3. ความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
4. บริบทของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครพนม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 2 - 45) ได้นำเสนอรายละเอียดของหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ดังต่อไปนี้

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและ พัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็ก อาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิต ให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และ ประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตาม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการ อบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเอง ตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพโดยมี หลักการดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และ วัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมี ความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนที่เพียงพอ
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้ ความเข้าใจและประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก ระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวคิดในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยมีแนวคิดของนักปรัชญาการศึกษา นักจิตวิทยา ทฤษฎีพัฒนาการด้านต่าง ๆ และทฤษฎีการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันได้มีการ นำเอาทฤษฎีแนวปรัชญาต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการบริหารการศึกษา ปฐมวัยให้มีศักยภาพและนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยนำแนวคิดของปรัชญาต่าง ๆ มาจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมและมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต โดยอาศัยแนวคิดของปรัชญาและนักจิตวิทยาทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

แนวคิดของนักปรัชญาการศึกษา

เยวพา เดเซคูปต์ (2542, หน้า 16 - 20) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสมัยเริ่มแรกนั้นจะเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นประสบการณ์ความพร้อมและการเลี้ยงดูโดย พลาโต (Plato) เป็นต้นกำเนิดของนักปรัชญา กลุ่มกรรมพันธุ์ (Nativist) มากกว่าสิ่งแวดล้อมและเหตุผลนิยม (Rationalism) พลาโตเชื่อว่าความรู้เกิดจากการคิดนึกภายใน (Introspection) การไตร่ตรองวิเคราะห์ด้วยตนเอง (Self Analysis) ส่วน อริสโตเติล (Aristotle) เป็นบิดาของทฤษฎีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Law of Association) อริสโตเติลเชื่อว่าความรู้เกิดจากประสบการณ์ (Empirical Information) เป็นพื้นฐานของความรู้และความรู้เกิดจากผลของประสาทสัมผัส (Sensory Experience) อริสโตเติลยังมีแนวคิดว่าควรให้บ้านและโรงเรียนมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร เขาเชื่อว่าเด็กอายุก่อน 7 ปี ควรได้รับการดูแลที่บ้านโดยแม่และพยาบาล หลังจากนั้นในศตวรรษต่อมาได้เกิดนักปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษามากขึ้น ตามลำดับดังนี้

1. จอห์น อมอส คอมมิวนิอุส (John Amos Comenius) ได้แสดงแนวคิดว่าการเรียนรู้ของเด็กจะต้องพัฒนาไปพร้อมกับด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติจริง กล่าวว่าแนวคิดของคอมมิวนิอุสกลายเป็นพื้นฐานแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ นักการศึกษาที่สำคัญที่รู้จักกันดีในความคิดที่ว่า การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ คือ การเรียนรู้ที่แท้จริง (Learning by Doing)

2. ฌองฌาคส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) เป็นต้นกำเนิดจิตวิทยาเด็ก เขาชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการของเด็กมี 4 ขั้นตอน รูสโซเน้นการจัดการการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงธรรมชาติของตัวเด็กและการจัดการเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวเด็กจากประสบการณ์โดยตรงจากของจริง

3. โยฮัน ไฮน์ริช เปสตาลอซซี (Johnn Heinrich Pestalozzi) เปสตาลอซซีได้นำพื้นฐานทางความคิดจากรูสโซ มาใช้ในการเรียนการสอน เปสตาลอซซีเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความสามารถและมีความแตกต่างกันส่วนบุคคลในเรื่องความสนใจความต้องการและความสามารถในการเรียนรู้ จึงทำให้เปสตาลอซซีเกิดแนวความคิดทางการศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อม ควรพัฒนาด้านร่างกายและสติปัญญาการเรียนรู้จะต้องเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้จากของจริงและความแตกต่างของบุคคลเน้นวิธีการสอนแบบเตรียมความพร้อมและการเรียนรู้จากรูปธรรม

4. เฟดเดอริค โฟรเบล (Friedrich Froebel) ได้รับยกย่องเป็นบิดาของอนุบาลศึกษาผู้คิดค้นเรื่องชุดของขั้ว 20 ชิ้น สำหรับเด็กอนุบาล โฟรเบลยังได้นำแนวคิดของคอมมิวนิอุส มาปรับปรุงการเรียนการสอนโดยเชื่อว่าครูจะส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กจะทำ

ให้เจริญขึ้นด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรีโดยใช้การเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็กจากประสบการณ์และการเล่นยังเป็นการทำงานและการเรียนรู้ของเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 5 - 6) กำหนดจุดมุ่งหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จัดขึ้นสำหรับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขภาพดี
2. สุขภาพจิตดีและความสุข
3. มีทักษะชีวิตและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีทักษะการใช้ภาษาสื่อสาร และสนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
 - 1.2 ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

3. พัฒนาการสังคม

- 3.1 รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- 3.2 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา

- 4.1 สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
- 4.2 สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 26 - 45) ได้กำหนดรายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดี
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 12 มาตรฐานประกอบด้วย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย เวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 180 วันต่อ 1 ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมงโดยสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ และสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

1.1.1 การใช้กล้ามเนื้อใหญ่

1.1.1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่

1.1.1.2 การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่

1.1.1.3 การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์

1.1.1.4 การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้

กล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ

1.1.1.5 การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ

1.1.2 การใช้กล้ามเนื้อเล็ก

1.1.2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้บล็อก

1.1.2.2 การเขียนภาพและการเล่นกับสี

1.1.2.3 การปั้น

1.1.2.4 การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยเศษวัสดุ

1.1.2.5 การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ

และการร้อยวัสดุ

1.1.3 การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตัว

1.1.3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตร

ประจำวัน

1.1.4 การรักษาความปลอดภัย

1.1.4.1 การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน

1.1.4.2 การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ เกี่ยวกับการป้องกัน

และรักษาความปลอดภัย

1.1.4.3 การเล่นเกมเล่นอย่างปลอดภัย

1.1.4.4 การเล่นเกมบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่าง ๆ

1.1.5 การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง

1.1.5.1 การเคลื่อนไหวเพื่อควบคุมตนเองไปในทิศทางระดับ

และพื้นที่

1.1.5.2 การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สุขุมทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 สุขุมทรียภาพดนตรี

1.2.1.1 การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยา

โต้ตอบเสียงดนตรี

1.2.1.2 การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี

1.2.1.3 การเล่นเกมบทบาทสมมติ

1.2.1.4 การทำกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ

1.2.1.5 การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม

1.2.2 การเล่นเกม

1.2.2.1 การเล่นเกมอิสระ

1.2.2.2 การเล่นเกมรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่

1.2.2.3 การเล่นเกมตามมุมประสบการณ์

1.2.2.4 การเล่นเกมนอกห้องเรียน

1.2.3 คุณธรรม จริยธรรม

1.2.3.1 การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

1.2.3.2 การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

- 1.2.3.3 การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม
- 1.2.4 การแสดงออกทางอารมณ์
 - 1.2.4.1 การสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น
 - 1.2.4.2 การเล่นบทบาทสมมติ
 - 1.2.4.3 การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี
 - 1.2.4.4 การร้องเพลง
 - 1.2.4.5 การทำงานศิลปะ
- 1.2.5 การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ
 - 1.2.5.1 การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของตนเอง
- 1.2.6 การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 1.2.6.1 การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และการช่วยเหลือปกป้องเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ
- 1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ
 - 1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน
 - 1.3.1.1 การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน
 - 1.3.1.2 การปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.3.2 การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 1.3.2.1 การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
 - 1.3.2.2 การทำงานศิลปะที่ใช้วัสดุหรือสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่
 - 1.3.2.3 การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้
 - 1.3.2.4 การเลี้ยงสัตว์
 - 1.3.2.5 การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน
 - 1.3.3 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและความเป็นไทย

คนไทย

ประเพณีไทย

สังคม

1.3.3.1 การเล่นเกมบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็น

1.3.3.2 การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและ

1.3.3.3 การประกอบอาหารไทย

1.3.3.4 การศึกษานอกสถานที่

1.3.3.5 การละเล่นพื้นบ้านของไทย

1.3.4 การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วม และบทบาทสมาชิกของ

1.3.4.1 การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน

1.3.4.2 การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน

1.3.4.3 การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

1.3.4.4 การดูแลห้องเรียนร่วมกัน

1.3.4.5 การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ

1.3.5 การเล่นเกมแบบร่วมมือร่วมใจ

1.3.5.1 การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.3.5.2 การเล่นเกมและทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.3.5.3 การทำศิลปะแบบร่วมมือ

1.3.6 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง

1.3.6.1 การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา

1.3.6.2 การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

1.3.7 การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.3.7.1 การเล่นเกมหรือ ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการ

สนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและ

สื่อต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา

จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่ง

ต่าง ๆ รอบตัวและมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่

สูงขึ้นต่อไป

- 1.4.1 การใช้ภาษา
- 1.4.1.1 การฟังเสียงต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม
- 1.4.1.2 การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ
- 1.4.1.3 การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือ
เรื่องราวต่าง ๆ
- 1.4.1.4 การแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ
- 1.4.1.5 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือ
พูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- 1.4.1.6 การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และ
ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ
- 1.4.1.7 การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำ
ต่าง ๆ
- 1.4.1.8 การрожหะที่เหมาะสมในการพูด
- 1.4.1.9 การพูดเรียงลำดับเพื่อใช้ในการสื่อสาร
- 1.4.1.10 การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลายประเภท/
รูปแบบ
- 1.4.1.11 การอ่านอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดย
มีผู้ชี้แนะ
- 1.4.1.12 การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง
- 1.4.1.13 การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ
- 1.4.1.14 การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตามบรรทัด
จากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง
- 1.4.1.15 การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย
- 1.4.1.16 การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือ
เขียนของผู้ใหญ่
- 1.4.1.17 การคาดเดาคำ วลี หรือประโยค ที่มีโครงสร้างซ้ำ ๆ
กัน จากนิทาน เพลง คำคล้องจอง
- 1.4.1.18 การเล่นเกมทางภาษา
- 1.4.1.19 การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง
- 1.4.1.20 การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ

1.4.1.21 การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย

1.4.2 การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและ
แก้ปัญหา

1.4.2.1 การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง
และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม

1.4.2.2 การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน

1.4.2.3 การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของ
สิ่งต่าง ๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ

1.4.2.4 การเล่นกับสื่อต่าง ๆ ที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุม
ฉาก ทรงกระบอก กรวย

1.4.2.5 การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่าง ๆ
ตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง

1.4.2.6 การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการ
แยกชิ้นส่วน

1.4.2.7 การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป

1.4.2.8 การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ใน

ชีวิตประจำวัน

1.4.2.9 การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ

1.4.2.10 การรวมและการแยกสิ่งต่าง ๆ

1.4.2.11 การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่าง ๆ

1.4.2.12 การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่
ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน

1.4.2.13 การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับสิ่ง
ต่าง ๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูงน้ำหนักร ปริมาตร

1.4.2.14 การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตาม

ช่วงเวลา

1.4.2.15 การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ใน

ชีวิตประจำวัน

- 1.4.2.16 การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นใน
เหตุการณ์หรือการกระทำ
- 1.4.2.17 การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมี
เหตุผล
- 1.4.2.18 การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมี
เหตุผล
- 1.4.2.19 การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา
- 1.4.3 จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 1.4.3.1 การรับรู้ และแสดงความคิดความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ
ของเล่น และชิ้นงาน
- 1.4.3.2 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การ
เคลื่อนไหว และศิลปะ
- 1.4.3.3 การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่
หลากหลาย
- 1.4.4 เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้
- 1.4.4.1 การสำรวจสิ่งต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว
- 1.4.4.2 การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ
- 1.4.4.3 การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัย
ต่าง ๆ
- 1.4.4.4 การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูล
จากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และแผนภูมิอย่างง่าย

2. สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระการเรียนรู้นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ครูสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา รู้จัก อวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้ อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุข

2.4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชาโดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

- 1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้หลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
- 1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก
- 1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
- 1.5 ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

- 2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 2.3 จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรมทักษะและสาระการเรียนรู้
- 2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยครูหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- 2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
- 2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่ตีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

2.10 จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็ก อายุ 3 - 6 ปีบริบูรณ์ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันแต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 - 4 ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 - 12 นาที

วัย 4 - 5 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 - 15 นาที

วัย 5 - 6 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 - 20 นาที

2. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

4. กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลัง และไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

3.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง

การทรงตัว ความยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่าย เล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2 การพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ-นิ้วมือการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตามมือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม และใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3.2.3 การพัฒนาการอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจ เลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

3.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันมีนิสัยรักการทำงาน ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้ง ระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

3.2.5 การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาสถานประกอบการที่เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่และรายบุคคล

3.2.6 การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็ก อายุ 3 - 6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อตนเอง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาพิจารณาปรับปรุงวางแผน การจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
2. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
3. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
4. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ

5. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัย แต่ละแห่งวางแผน หรือกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เด็กบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กำหนด สถานศึกษาต้องคำนึงถึงวิสัยทัศน์ จุดเน้น ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพบริบทและความต้องการของชุมชน มาออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา บนพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยสถานศึกษาต้องเชื่อมโยงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และสะท้อนให้เห็นหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เช่น การประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และเอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน สภาพต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา จุดเด่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2.2 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดปรัชญาการศึกษา วิสัยทัศน์ ภารกิจหรือพันธกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ โดยโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี เพื่อกำหนดประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ในแต่ละช่วงอายุ ระยะเวลาเรียน การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ และการบริหาร

จัดการหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาอาจกำหนดโครงสร้างหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม และความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2.3 ประเมินหลักสูตรของสถานศึกษาปฐมวัย แบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้ใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่า หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุ เพื่อสรุปผลว่า หลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 - 3 ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เวลาเรียนสำหรับเด็กจะขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 180 วันต่อ 1 ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญ เป็นแนวทางสำหรับผู้สอน นำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ และสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขนิสัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

ด้านร่างกาย	ประสบการณ์สำคัญ
1.1.1 การใช้กล้ามเนื้อใหญ่	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ 2. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 3. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ 4. การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ 5. การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ
1.1.2 การใช้กล้ามเนื้อเล็ก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างสิ่งต่าง ๆ จากแท่งไม้ บล็อก 2. การเขียนภาพและการเล่นกับสี 3. การปั้น 4. การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยเศษวัสดุ 5. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ
1.1.3 การรักษาสุขภาพอนามัย	การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน
1.1.4 การรักษาความปลอดภัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน 2. การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย 3. การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย 4. การเล่นเกมบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่าง ๆ
1.1.5 การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่ร่างกายตนเอง 2. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
 เป็นการสนับสนุนให้เด็ก ได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย
 ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส
 การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุขุทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และ
 ความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ด้านอารมณ์จิตใจ	ประสบการณ์สำคัญ
1.2.1 สุขุทรียภาพ ดนตรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดง ปฏิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี 2. การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ 3. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี 4. การเล่นเกมบทบาทสมมติ 5. การทำกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ 6. การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
1.2.2 การเล่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเล่นอิสระ 2. การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ 3. การเล่นตามมุมประสบการณ์/มุมเล่น ต่าง ๆ 4. การเล่นนอกห้องเรียน
1.2.3 คุณธรรม จริยธรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ 2. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม 3. การร่วมสนทนา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เห็นเชิงจริยธรรม
1.2.4 การแสดงออกทางอารมณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและ ผู้อื่น 2. การเล่นเกมบทบาทสมมติ 3. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี 4. การร้องเพลง 5. การทำงานศิลปะ

ด้านอารมณ์จิตใจ	ประสบการณ์สำคัญ
1.2.5 การมีอัตลักษณ์เฉพาะตน	การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของตนเอง
1.2.6 การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และการช่วยเหลืออุปถัมภ์เมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น ฯลฯ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อแย้งต่าง ๆ ดังนี้

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน 2. การปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
1.3.2 การดูแลรักษาธรรมชาติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายใน 2. การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า 3. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ชำรุดมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ 4. การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ 5. การเลี้ยงสัตว์ 6. การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน
1.3.3 การปฏิบัติตามวัฒนธรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเล่นบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทยท้องถิ่นและความเป็นไทย 2. การประกอบอาหารไทย 3. การศึกษานอกสถานที่

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
	4. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย
1.3.4 การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วมและบทบาทสมาชิกของสังคม	1. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน 2. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน 3. สมาชิกของสังคม 4. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
1.3.5 การเล่นและทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ	1. การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 2. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น 3. การทำศิลปะแบบร่วมมือ
1.3.6 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง	1. การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา 2. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
1.3.7 การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และสื่อต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล การคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ต่อไป ดังนี้

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
1.4.1 การใช้ภาษา	1. การฟังเสียงต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม 2. การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ 3. การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรอง หรือเรื่องราวต่าง ๆ 4. การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
	<ol style="list-style-type: none"> 5. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 6. การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ 7. การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่นและการกระทำต่าง ๆ 8. การรจขงหะที่เหมะสมในการพูด 9. การพูดเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร 10. การอ่านหนังสือภาพ นิทานหลากหลายประเภท/รูปแบบ 11. การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ 12. การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง 13. การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำและข้อความ 14. การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง 15. การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย 16. การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำ ผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่ 17. การคาดเดาคำ วลี หรือประโยคที่มีโครงสร้างซ้ำ ๆ กัน จากนิทาน เพลง คำคล้องจอง 18. การเล่นเกมทางภาษา 19. การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง 20. การเขียนรวมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
	21. การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย 22. การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ
1.4.2 การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา	1. การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม การตัดสินใจและแก้ปัญหา 2. การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน 3. การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่าง ๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ 4. การเล่นกับสื่อต่าง ๆ ที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยม มุมฉาก ทรงกระบอก ทรงกรวย 5. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง 6. การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน 7. การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป 8. การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน 9. การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ 10. การรวมและการแยกสิ่งต่าง ๆ 11. การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่าง ๆ 12. การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
	13. การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร 14. การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ ตามช่วงเวลา 15. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวัน 16. การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นใน เหตุการณ์หรือการกระทำ 17. การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น อย่างมีเหตุผล 18. การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูล อย่างมีเหตุผล 19. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการ แก้ปัญหา
1.4.3 จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	1. การรับรู้และแสดงความคิด ความรู้สึกผ่านสื่อวัสดุ ของเล่น และชิ้นงานสร้างสรรค์ 2. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษาท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ 3. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจาก วัสดุที่หลากหลาย

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
1.4.4 เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสำรวจสิ่งต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว และการแสวงหาความรู้ 2. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ 3. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ 4. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และแผนภูมิอย่างง่าย

2. สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรม ให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระที่ควรเรียนรู้นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา อวัยวะต่าง ๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การรักษาความปลอดภัยของตนเอง รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเอง และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามลำพัง หรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อน การรับรู้ อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรม จริยธรรม

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับ ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมใน

ชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย และการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวัน ที่แวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติ

2.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะสีผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสาร ต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด ปลอดภัย และรักษาสิ่งแวดล้อม

การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 36 - 86) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.1 ครูเข้าใจปรัชญา หลักการ และธรรมชาติของการจัดการศึกษาปฐมวัย และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์

1.2 ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.3 ครูบริหารจัดการชั้นเรียนที่สร้างวินัยเชิงบวก

1.4 ครูผลิตสื่อ ใช้สื่อ และประเมินสื่อ/เทคโนโลยีเหมาะสม สอดคล้องกับการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

1.5 ครูใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็กอย่างหลากหลาย โดยคำนึงถึงพัฒนาการตามวัยและสรุปรายงานผลพัฒนาการของเด็กแก่ผู้ปกครอง

1.6 ครูวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กเป็นที่ยอมรับและมีการเผยแพร่

1.7 ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

- 1.8 ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน
- 1.9 ครูมีวุฒิและความรู้ความสามารถในด้านการศึกษาปฐมวัย
- 1.10 ครูจัดทำสารนิทัศน์ วิเคราะห์เด็กเป็นรายกลุ่ม รายบุคคล เพื่อใช้

ประโยชน์ในการพัฒนาเด็ก

ตามมาตรฐานนี้สรุปได้ว่า ครูต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยต้องรู้ปรัชญา หลักการ และธรรมชาติของการจัดการศึกษาปฐมวัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ มีการทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดทั้งมีการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สร้างวินัยเชิงบวก ครูต้องผลิตสื่อ ใช้อสื่อ และประเมินสื่อ/เทคโนโลยีเหมาะสม สอดคล้องกับการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็กอย่างหลากหลาย โดยคำนึงถึงพัฒนาการตามวัยและสรุปรายงานผลพัฒนาการของเด็กแก่ผู้ปกครอง มีการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กเป็นที่ยอมรับและมีการเผยแพร่ สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง ครูด้วยกัน และชุมชน ครูต้องมีวุฒิและความรู้ความสามารถในด้านการศึกษาปฐมวัย และครูต้องจัดทำสารนิทัศน์ วิเคราะห์เด็กเป็นรายกลุ่ม รายบุคคล เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็ก

2. ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด

ประสิทธิผล

- 2.1 ผู้บริหารเข้าใจปรัชญา และหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย
- 2.2 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.3 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลการประเมินผลหรือการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ
- 2.4 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
- 2.5 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
- 2.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาปฐมวัยเต็มศักยภาพและเต็มเวลา

2.7 เด็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารจัดการศึกษา ปฐมวัย

สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องเข้าใจปรัชญา และหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคติริเริ่มที่เน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัย ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และใช้ข้อมูลการประเมินผลหรือการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ตลอดถึงส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาปฐมวัยเต็มศักยภาพและเต็มเวลา จนได้ทำให้เด็ก ครู ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจผลการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

- 3.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา
- 3.2 จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3.3 จัดระบบสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการ
- 3.4 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานคุณภาพภายในตาม
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 3.5 นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนา
คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 3.6 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน
สรุปได้ว่า สถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของ
สถานศึกษา รวมทั้งยังต้องจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
เอง ซึ่งมุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบสารสนเทศและใช้
สารสนเทศในการบริหารจัดการ และสถานศึกษาต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการ
ดำเนินงานคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 9 - 10) ได้นำเสนอว่า ความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนมี 6 ด้านดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

1.1 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยจะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรควรดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1.1 สร้างความเข้าใจในเอกสารหลักสูตรและคู่มือหลักสูตร ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร พุทธศักราช 2560 และคู่มือ การศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันจัดทำและ บริหารจัดการหลักสูตร

1.1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โดยการ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพตัวเด็ก ครอบครัว ความต้องการ ปัญหา จุดเด่น จุดด้อย ตลอดจนนโยบาย วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัด ประชุมหรือศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของ สถานศึกษา ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน ฯลฯ

1.1.3 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยมีข้อเสนอแนะเป็น แนวทางจัดทำดังนี้

1.1.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยคณะบุคคล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) คณะกรรมการที่ปรึกษา ได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ศึกษาพิเศษฯ ที่รับผิดชอบงานปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิ หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา หัวหน้างานปฐมวัย ครูผู้สอนปฐมวัย ตัวแทนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตัวแทน ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

1.1.3.2 คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช
2560 คู่มือหลักสูตรและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน
ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนนโยบาย จุดเน้น วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ และ
เอกลักษณ์ของสถานศึกษา ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.1.3.3 ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
ตามองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา
- 2) วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
- 3) จุดหมาย
- 4) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 5) ระยะเวลาเรียน
- 6) สารการเรียนรู้รายปี
- 7) การจัดประสบการณ์
- 8) การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 9) การประเมินพัฒนาการ
- 10) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
- 11) การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับ

ประถมศึกษาปีที่ 1

- 12) ภาคผนวก

1.1.4 ตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เมื่อสถานศึกษา
ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเรียบร้อยแล้ว ควรกำหนดให้มีการประเมินก่อน
นำไปใช้ โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้ใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตรว่าครบถ้วน
ชัดเจน สอดคล้องและมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด สนองความต้องการของสถานศึกษาโดยแท้จริง
หรือไม่ มีความเป็นไปได้ ทันเวลาในการนำไปใช้หรือไม่ มีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อ
ตรวจสอบว่าสามารถนำไปใช้ได้ดีหรือควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องใด โดยวิธีสนทนากลุ่มหรือใช้
เครื่องมือในการตรวจสอบ เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมและมีคุณภาพ

1.1.5 ขออนุมัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัด

1.1.6 ประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูปฐมวัย ผู้ปกครอง ชุมชน วิทยากรและดำเนินการตามบทบาทของตนต่อไป

1.1.7 นำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ โดยบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ในการวางแผน และออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.2 การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นกระบวนการเชิงระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพของหลักสูตร การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมต่อไป ซึ่งแนวทางการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยประกอบด้วย

1.2.1 การประเมินก่อนนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ เป็นการประเมินกระบวนการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ควรดำเนินการดังนี้

1.2.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยฉบับเดิม ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรที่ผ่านมา มีผลสำเร็จอะไรบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา การประเมินพัฒนาการ นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลการสอบถามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

1.2.1.2 การตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการประเมินเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้วิธีการสอบถามความ

คิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน องค์กร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการ ปรับปรุงและแก้ไขเอกสารหลักสูตรให้มีความเหมาะสม และมีคุณภาพ

1.2.1.3 การประเมินความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการ ประเมินความพร้อมและความพอเพียงด้านปัจจัยหรือทรัพยากรในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปฐมวัย ได้แก่ ด้านบุคลากรมีจำนวนเพียงพอหรือไม่ มีคุณลักษณะพร้อมที่จะจัดประสบการณ์มา น้อยเพียงใด ด้านเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีความพร้อมและพอเพียงต่อ การจัดประสบการณ์หรือไม่ เพื่อการจัดการพัฒนาหรือการจัดซื้อจัดหา ให้ทันต่อการใช้หลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัย ประเมินโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การตรวจสอบรายการ หรือการสอบถาม

1.2.2 การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตรเป็น ระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและ อุปสรรคอย่างไร ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ประเด็นการประเมิน ได้แก่ วางแผนการ ใช้หลักสูตร การเตรียมความพร้อมและบุคลากร การนิเทศ การฝึกอบรม และพัฒนาครูและ บุคลากรเพิ่มเติมระหว่างการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัยและสิ่งสนับสนุนการใช้หลักสูตร ประเด็น การประเมินเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมและพฤติกรรม การ จัดการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การเลือกและใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ ความรู้ ความสามารถของครูและบุคลากร และประเด็น ประเมินเกี่ยวกับการจัดมุมประสบการณ์ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ระหว่างการอาจใช้วิธีการนิเทศติดตาม การสอบถาม การสนทนากลุ่ม หรือการสังเกต

1.2.3 การประเมินหลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการ ประเมินหลักสูตรทั้งระบบ หลังจากดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และสรุปผลภาพรวม ของหลักสูตรที่จัดทำว่าบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยหรือไม่ บรรลุมาก น้อยเพียงใด ต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาส่วนใดบ้าง ปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างไร ประเด็นการ ประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่ การบรรลุผลตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ทั้ง 12 มาตรฐาน การบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่กำหนดไว้ ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษาที่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมิน

พัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตร และการเชื่อมต่อของการศึกษา ประเมินโดยใช้วิธีการ ตรวจสอบรายการ การศึกษาเอกสาร การสอบถาม หรือการสนทนากลุ่ม

2. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้าง ประสบการณ์ การพัฒนาความเข้าใจในแนวคิด และความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ นั้น สามารถนำสื่อ เทคโนโลยีและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาสนับสนุนและเสริมสร้างการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัยได้โดยเป็นตัวกลางและเครื่องมือเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ สื่อ สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถเป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ตลอดจนเทคนิควิธีการ ที่กำหนดไว้ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ทำให้สิ่งที่เป็นามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมเกิดการ เรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การใช้สื่อการเรียนรู้ต้องปลอดภัยต่อตัวเด็กและเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล การใช้สื่อการเรียนรู้ต้องปลอดภัยต่อตัวเด็กและเหมาะสม กับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความชอบและความต้องการของเด็กที่ หลากหลาย ควรมีสื่อที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรมสื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน ทั้งนี้ สื่อต้องเอื้อให้เด็ก เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า และส่งเสริมการลงมือปฏิบัติจริงของเด็ก โดยการจัดสื่อสำหรับ เด็กปฐมวัยต้องเริ่มต้นจากสื่อของจริง ของจำลอง (3 มิติ) ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง (2 มิติ) และ สัญลักษณ์จากรูปธรรมไปสู่นามธรรมตามลำดับ

สำหรับเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อการ ตรวจสอบความต้องการและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถ เป็นอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ของเล่นเด็ก และวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา ในชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี สำหรับเด็กอายุ ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ควรใช้กับเด็กอย่างมีจุดมุ่งหมายและใช้เป็นสื่อปฏิสัมพันธ์ จำกัดเวลาในการ ใช้ และมีข้อตกลงในการใช้อย่างเหมาะสมกับวัย โดยใช้เป็นทางเลือกไม่บังคับใช้ และใช้ เทคโนโลยีเพื่อเสริมสื่อหลัก ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เป็นการ จัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และทางจิตภาพ โดยเป็นการจัดสื่อที่หลากหลายเพื่อ เสริมสร้างประสบการณ์และสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก พร้อมด้วยการจัดตารางเวลาที่เหมาะสม ในแต่ละวัน รวมทั้งการส่งเสริมบรรยากาศที่ดีสำหรับการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้ใหญ่และเด็กมี ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และตอบสนอง ความต้องการรายบุคคล

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องระบุแนวทางการในการจัดสภาพแวดล้อมโดยควรคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศที่ครอบคลุมด้านกายภาพ ซึ่งได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมอย่างไรที่ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับเด็ก โดยสามารถเขียนเป็นแผนผังและคำอธิบายประกอบให้ชัดเจน ส่วนด้านจิตภาพสถานศึกษามีการกำหนดแนวทางอย่างไร ที่ทำให้ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องสร้างบรรยากาศเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง ได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก

ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่จะใช้พัฒนาเด็กให้สอดคล้องกับจุดหมาย ครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยคำนึงถึงวัย พัฒนาการ และความแตกต่างของเด็ก บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก ควรระบุถึงแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน สถานที่สำคัญในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมทั้งอธิบายแนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนได้ถือเป็นหลักปฏิบัติในสถานศึกษา

3. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

3.1 การจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดประสบการณ์ในกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 3 ปี สามารถนำมาจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้สอนทราบว่าในแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร และที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรม ดังนี้

3.1.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดกิจกรรมประจำวันจะต้องคำนึงถึง อายุ และความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงวัย ดังนี้

3.1.1.1 การกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

เด็กวัย 3 - 4 ปี มีความสนใจประมาณ 8 - 12 นาที

เด็กวัย 4 - 5 ปี มีความสนใจประมาณ 12 - 15 นาที

เด็กวัย 5 - 6 ปี มีความสนใจประมาณ 15 - 20 นาที

3.1.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่
ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.1.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นอย่างเสรี เพื่อช่วยให้เด็ก
เรียนรู้การเลือก การตัดสินใจ การคิดแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ ใช้เวลาประมาณ
40 - 60 นาที เช่นกิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

3.1.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอก
ห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่ม
ใหญ่ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะ
ได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.1.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ
ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอน
ต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านดังต่อไปนี้

3.1.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง
การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ การประสานสัมพันธ์ และ
จังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่น
เครื่องเล่นสนาม เล่นปีนป่ายอย่างอิสระ และเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.1.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของ
กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาได้อย่างคล่องแคล่ว โดยจัด
กิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัสฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย การหยิบจับสิ่งของ
และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ซ้อนส้อม สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว

3.1.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย
รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตาม
วัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจ
เลือก ได้รับการตรวจสอบตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่าง
ต่อเนื่อง

3.1.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัย
ที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำ
กิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงานรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งระมัดระวัง

อันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารพักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

3.1.2.5 การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา การคิดรวบยอดและการคิดเชิงเหตุผลทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต จำแนกเปรียบเทียบ สืบเสาะหาความรู้ สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาสถานศึกษา เล่นเกมการศึกษา ฝึกแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

3.1.2.6 การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.1.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำเล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนั้นสามารถจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงาน

3.1.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงาน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน โดยคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

3.1.3.1 การจัดสัดส่วนของเวลาในแต่ละวันที่เสนอไว้สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้สอนและสภาพการณ์ โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1.3.2 การจัดกิจกรรมประจำวันควรจัดเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวันของเด็ก โดยผู้สอนต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้

กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบ จับ วัสดุต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เช่น เด็กอายุ 3 ปี ต้องใช้เวลาในการทำกิจวัตรประจำวันมากและเมื่อเด็กอายุมากขึ้นเวลาที่ทำกิจวัตรประจำวันจะน้อยลงตามลำดับเนื่องจากเด็กช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น

3.1.3.3 การจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง มีการทรงตัวที่ดี มีการยืดหยุ่นและความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ ตามจังหวะการเคลื่อนไหวและการประสานสัมพันธ์กัน

3.1.3.4 การจัดกิจกรรมการเล่นอิสระ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กเลือก ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3.1.3.5 การคิดและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล มีความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3.1.3.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เด็กที่อายุน้อยยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและจะเพิ่มเวลาเมื่อเด็กอายุมากขึ้น เพราะเด็กต้องการเวลาในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่นมากขึ้น

3.1.3.7 กิจกรรมที่มีการวางแผนโดยครูผู้สอน ให้คิดรวบยอดโดยครูผู้สอน จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะหรือความคิดรวบยอดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น ผู้สอนต้องการให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับน้ำ ผู้สอนต้องวางแผนกิจกรรมล่วงหน้า เวลาที่ใช้ในแต่ละวันที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ได้หมายความว่าให้ผู้สอนสอนต่อเนื่อง 45 นาที ใน 1 กิจกรรม ผู้สอนต้องพิจารณาว่าเด็กมีช่วงความสนใจสั้นตามพัฒนาการ จำเป็นต้องจัดแบ่งเวลาเป็นหลายช่วงและในหลากหลายกิจกรรม กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานกว่า 20 นาที

3.1.3.8 การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละสถานศึกษาและแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้ต้องให้ครอบคลุมขอบเขตของการจัดกิจกรรมประจำวัน แต่ไม่แบ่งเป็นรายชั่วโมงหรือรายคาบ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และต้องจัดกิจกรรมไม่น้อยกว่าชั่วโมง / 1 วัน

4. ด้านการบูรณาการการเรียนรู้

4.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 23 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษาและในมาตรา 24(4) ได้กำหนดไว้ว่า “การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา” จอห์น ดิวอี้ ปราชญ์ทางการศึกษาชาวอเมริกาได้อธิบายถึงความจำเป็นที่โรงเรียนต้องจัดให้มีการสอนแบบ “บูรณาการ” (Integrate curriculum) หรือการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ เข้าด้วยกันโดยไม่เน้นการเรียนเป็นรายวิชาว่าปัญหาอุปสรรค รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของมนุษย์นั้น จะผสมผสานกัน มิได้แยกออกเป็นส่วน ๆ ทั้งนี้มนุษย์จำเป็นต้องใช้ทักษะหลายประการในการเรียนรู้จากประสบการณ์รวมทั้งในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นปัญหาง่าย ๆ หรือซับซ้อนเพียงใดก็ตาม แต่การที่โรงเรียนเน้นการสอนแยกเนื้อหาวิชา จะทำให้การเรียนนั้นไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียนเพราะเด็กมองไม่เห็นความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่เป็นไปในชีวิตจริงนอกโรงเรียน ดังนั้นหลักสูตรที่เน้นการสอนแบบบูรณาการจะสอดคล้องกับชีวิตจริงของเด็กมากกว่า โดยจะช่วยให้เด็กเข้าใจและมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ทั้งยังกระตุ้นให้เด็กใฝ่เรียนรู้เนื่องจากเขาสามารถนำเนื้อหาและทักษะที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยังช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา ลดจำนวนเวลาเรียน เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้สอน รวมทั้งส่งเสริมผู้เรียนให้มีโอกาสใช้ความคิด ประสบการณ์ความสามารถตลอดจนทักษะต่าง ๆ อย่างหลากหลายก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะกระบวนการและเนื้อหาสาระไปพร้อมกัน

บรูซซี ศิริมหาสาคร (2545) ได้กล่าวถึง ความหมายของการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Instruction) ว่า เป็นการสอนโดยใช้เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกนหลักแล้วสอนเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับเรื่องหรือวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างกลมกลืนเพื่อให้เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง

การสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องจากศาสตร์ต่าง ๆ ของรายวิชาเดียวกันหรือรายวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความคิดรวบยอดของศาสตร์ต่าง ๆ มาใช้ในชีวิตจริงได้

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning Management) หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจความสามารถ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม สามารถนำความรู้ทักษะและเจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้วยตนเอง

4.2 เหตุผลในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

4.2.1 สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนั้นจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ ผสมผสานกันทำให้ผู้เรียนที่เรียนรู้ศาสตร์เดียว ๆ มาไม่สามารถนำ ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาได้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะช่วยให้สามารถนำ ความรู้ทักษะจากหลาย ๆ ศาสตร์มาแก้ปัญหาได้กับชีวิตจริง

4.2.2 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทำให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยง ความคิดรวบยอด ของศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันทำให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of learning) ของศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันทำให้ผู้เรียนมองเห็นประโยชน์ของสิ่งที่เรียนและนำไปใช้จริงได้

4.2.3 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรจึงทำให้ลดเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาบางอย่างลงได้แล้วไปเพิ่มเวลาให้ เนื้อหาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

4.2.4 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะตอบสนองต่อความสามารถใน หลายๆ ด้านของผู้เรียนช่วยสร้างความรู้ ทักษะและเจตคติ “แบบพหุปัญญา” (Multiple intelligence)

4.2.5 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้าง ความรู้โดยผู้เรียน (Constructivism) ที่กำลังแพร่หลายในปัจจุบัน

4.3 รูปแบบของการบูรณาการ (Model of integration) การจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการที่พบโดยทั่วไปมีอยู่ 4 แบบ

4.3.1 การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) การเรียนรู้แบบนี้ครูจะนำ เนื้อหาของวิชาต่าง ๆ มาสอดแทรกในรายวิชาของตนเองเป็นการวางแผนการสอนและทำการ สอนโดยครูเพียงคนเดียว

ข้อดี 1) ครูคนเดียวบริหารจัดการทั้งเนื้อหาวิชากิจกรรมการเรียนรู้และเวลา ที่ใช้โดยสะดวก

2) ไม่มีผลกระทบกับครูผู้อื่นและการจัดตารางสอน

ข้อจำกัด 1) ครูคนเดียวอาจไม่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชาบางเรื่อง
 ข้อจำกัด 2) เนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดอาจซ้ำซ้อนกับของ
 วิชาอื่น

ข้อจำกัด 3) ผู้เรียนจะมีภาระงานมากเพราะทุกรายวิชาจะต้อง
 มอบหมายงานให้

4.3.2 การบูรณาการแบบขนาน (Parallel) การเรียนรู้แบบนี้ครูตั้งแต่ 2
 คนขึ้นไปต่างคนต่างสอนวิชาของตนเองแต่จะมาวางแผนตัดสินใจร่วมกันว่าจะจัดแผนการเรียนรู้
 และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งสอนในหัวเรื่อง (Theme) ความคิดรวบยอด (Concept) และ
 ปัญหา (Problem) เดียวกันในส่วนหนึ่ง

ข้อดี 1) ครูผู้สอนแต่ละคนยังคงบริหารทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการ
 เรียนรู้เวลาโดยสะดวก

ข้อดี 2) ไม่มีผลกระทบกับครูผู้อื่นและการจัดตารางสอน

ข้อดี 3) เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ลดการซ้ำซ้อนลงช่วยให้เกิดการ
 ทำงานร่วมกัน

ข้อจำกัด 1) ครูยังคงต้องรับภาระเนื้อหาวิชาที่ไม่ชำนาญ

ข้อจำกัด 2) ผู้เรียนยังมีภาระงานมากเพราะทุกรายวิชาจะต้อง
 มอบหมายงานให้

4.3.3 การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidiscipline) การเรียนรู้แบบ
 นี้คล้ายกับแบบคู่ขนาน ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปต่างคนต่างสอนวิชาของตน จัดกิจกรรมการเรียนรู้
 ของตนเองเป็นส่วนใหญ่มาวางแผนการสอนร่วมกันในการให้งานหรือโครงการที่มีหัวเรื่องแนวคิด
 หรือความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน

ข้อดี 1) สนับสนุนการทำงานร่วมกันของทั้งผู้สอนและผู้เรียนลดความ
 ซ้ำซ้อนของกิจกรรม

ข้อดี 2) ผู้สอนทุกคนและผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน

ข้อดี 3) ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้กับงาน

อาชีพจริง

ข้อจำกัด 1) มีผลกระทบต่อการจัดตารางสอนและการจัดแผน
 การเรียน

4.3.4 การบูรณาการแบบข้ามวิชา (Transdisciplinary) การเรียนรู้แบบนี้ ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ จะมาร่วมกันสอนเป็นคณะร่วมกันวางแผน กำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน

ข้อดี 1) สนับสนุนการทำงานร่วมกันของทั้งผู้สอนและผู้เรียนลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรม

ข้อดี 2) ผู้สอนทุกคนและผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน

ข้อดี 3) ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้กับงาน

อาชีพจริง

ข้อจำกัด 1) มีผลกระทบต่อการจัดตารางสอนและการจัดแผน

การเรียน

ข้อจำกัด 2) ผู้สอนต้องควบคุมการเรียนให้ทันตามกำหนด

4.4 ลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ว่าเป็นการเชื่อมโยงวิชาหรือศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้นได้แก่

4.4.1 บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ปัจจุบันเนื้อหาความรู้มีมากมายที่จะต้องเรียนรู้หากไม่ใช้วิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัยมาใช้จะทำให้เรียนรู้ไม่ทันตามเวลาที่กำหนดได้จึงต้องมีการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ มาใช้ เช่น การสอนโดยวิธีการบอกเล่าท่องจำจะทำให้ได้ปริมาณความรู้หรือเนื้อหาสาระไม่เพียงพอกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้ จึงต้องเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่เหมาะสม

4.4.2 บูรณาการระหว่างพัฒนาการความรู้และทางจิตใจการเรียนรู้ที่ดีนั้น ผู้เรียนต้องมีความอยากรู้อยากเรียนด้วย ดังนั้นการให้ความสำคัญแก่เจตคติ ค่านิยมความสนใจ และสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ก่อให้เกิดความซาบซึ้งก่อนลงมือศึกษา ซึ่งเป็นการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

4.4.3 บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติได้นั้นถือเป็นการดีมากดังนั้นการให้ความสำคัญระหว่างองค์ความรู้ที่ศึกษากับการนำไปปฏิบัติจริงโดยนำความรู้ไปแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

4.4.4 บูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนและชีวิตประจำวัน การตระหนักถึงความสำคัญแห่งคุณภาพชีวิตเมื่อผ่านการเรียนรู้แล้วต้องมีความหมายและคุณค่าต่อชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง

4.4.5 บูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ เจตคติและการกระทำที่เหมาะสมกับความต้องการความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริงตอบสนองต่อคุณค่าในการดำรงชีวิตของผู้เรียน

4.5 หลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการเป็นส่วนที่สำคัญของหลักสูตรแบบบูรณาการการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งมีผู้เสนอแนวคิดไว้ดังต่อไปนี้

สำลี รักสุทธี (2544, หน้า 27 - 18) ได้เสนอหลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรแบบบูรณาการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมที่ใช้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกด้าน ได้แก่ ร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์
2. ยึดการบูรณาการวิชาเป็นสำคัญโดยการบูรณาการทั้งภายในวิชาเดียวกันหรือระหว่างวิชาเชื่อมโยงหรือบูรณาการเข้าด้วยกันให้เป็นความรู้แบบองค์รวม
3. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญโดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
4. ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นสำคัญ
5. เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงานโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของงานด้วย
6. เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริง และการติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน
7. เน้นการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย
8. เน้นการเป็นคนดีและมีคุณค่า ต่อสังคม ประเทศชาติเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งหรือ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนส่วน

อรทัย มุลคำ (2542, หน้า 13) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรบูรณาการ ได้แก่

1. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานกลุ่มด้วยตนเองโดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมกลุ่ม ลักษณะต่าง ๆ หลากหลายในการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ลงมือทำ

3. จัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่เป็น
 รูปธรรมเข้าใจง่ายตรงกับความจริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล

4. จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกล้าคิด
 กล้าทำส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อสาธารณะชนหรือเพื่อนร่วม
 ชั้นเรียน

5. เน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้องดีงามให้
 ผู้เรียนสามารถ วางแผนแยกแยะความถูกต้องดีงามและความเหมาะสมได้สามารถจัดความ
 ขัดแย้งได้ด้วยเหตุผล มีความกล้าหาญทางจริยธรรมและแก้ไขปัญหาด้วยปัญญาและสามัคคี

วลัย พาณิช (2544, หน้า 167 - 169) ได้เสนอแนวทางการออกแบบการ
 เรียนการสอนแบบบูรณาการออกเป็น 2 ลักษณะ

1. ลักษณะที่เป็นหัวเรื่อง (Theme) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 การจัดการเรียนการสอนแบบจัดหน่วยบูรณาการ (Integrated
 Unit) ซึ่งจะต้องมี เนื้อหาและกระบวนการ วิธีการและเนื้อหาวิชาที่จะบูรณาการตั้งแต่
 2 วิชาขึ้นไป

1.2 การจัดการเรียนการสอนแบบมีหัวเรื่อง (Theme) จะไม่มี
 การบูรณาการเชิงเนื้อหาวิชา เรียกว่า เป็นการบูรณาการแบบหน่วยการเรียนหรือหน่วยรายวิชา

2. ลักษณะที่เป็นโครงการ เป็นการสอนตั้งแต่ 2 วิชาขึ้นไป ให้ผู้เรียน
 สามารถจัดในรูปแบบของโครงการที่บูรณาการเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้จากหลากหลายวิชาในเรื่อง
 เดียวกันมอบหมายให้ผู้เรียนทำโครงการร่วมกัน ครูวางแผนการสอนร่วมกัน และกำหนดงานหรือ
 โครงการร่วมกัน

4.6 กระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรบูรณาการ จะต้องมีการจัด
 กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการสอนที่เป็นบูรณาการ (Integrative
 Teaching Styles) ซึ่งต้องมีวิธีการที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่
 ผสมผสานกันฝึกให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยวิธีสืบสอบ (Inquiry) หรือใช้วิธีการแก้ปัญหา
 (Problem Solving) เน้นการทำงานร่วมกันมีงานกลุ่มหรืองานเดี่ยวผสมผสานกันไปเน้นการให้
 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในประสบการณ์จริง ประสบการณ์การเรียนรู้ควรอยู่ในขอบเขตสมรรถภาพใน
 การเรียนรู้ของผู้เรียน จึงต้องพิจารณาขอบเขตการเรียงลำดับของเนื้อหาของลักษณะวิชา รวมทั้ง
 ลักษณะของผู้เรียนด้วย และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง

5. ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

การประเมินพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะที่ทำกิจกรรม โดยคุณครูจะจดบันทึกพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในขณะที่ทำกิจกรรมนั้น คุณครูสามารถนำข้อมูลในการสังเกตมาพัฒนาการเรียนการสอนให้เต็มศักยภาพ คุณครูจะต้องยอมรับและเข้าใจว่าการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และวิธีการประเมินก็มีหลากหลายวิธี แต่คุณครูต้องเลือกให้เหมาะกับบริบทและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้วย

5.1 หลักการประเมินพัฒนาการของเด็ก

5.1.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก

5.1.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี

5.1.3 สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

5.1.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

5.1.5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

5.2 ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการ

5.2.1 ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการทุกด้านของเด็กในแต่ละช่วงอายุ

5.2.2 วางแผนและเลือกใช้แบบบันทึกการประเมินที่เหมาะสม เพื่อให้ผลของพัฒนาการถูกต้อง

5.2.3 ควรมีการบันทึกการประเมินเป็นลายลักษณ์อักษร

5.2.4 การประเมินและสรุป ควรดูจากผลการประเมินหลาย ๆ ครั้ง มิใช่ครั้งเดียว เพราะอาจทำให้ผลผิดพลาดได้

5.2.5 พิจารณาวางรายงานข้อมูลไปยังผู้ใด เพื่อจุดประสงค์อะไร และจะรายงานในรูปแบบใด ข้อมูลควรมีความหมายและเกิดประโยชน์ต่อตัวเด็ก คุณครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะหรือจะขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาในการเขียนรายงานเชิงสร้างสรรค์มากกว่าทางลบ

5.2.6 การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินต้องตระหนักถึงพัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองในเชิงบวก จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเอง และต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับคุณครูผู้สอนในการพัฒนาเด็กด้วย

6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก

จากประสบการณ์การเป็นคุณครูสอนเด็ก ๆ ระดับชั้นปฐมวัย นอกจากการสื่อสารกับเด็ก ๆ ที่น่ารักแล้ว คุณครูจะต้องมีความใกล้ชิดกับคุณพ่อคุณแม่หรือผู้ปกครองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการพัฒนาศักยภาพของเด็กนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้งจากที่บ้านและโรงเรียน คุณพ่อคุณแม่และคุณครูก็ต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อสื่อสารรับส่งข้อมูล และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กอย่างมีคุณภาพ เพื่อช่วยลดความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจกัน ที่อาจเกิดขึ้นได้ คุณครูจะต้องตระหนักว่า คุณพ่อคุณแม่มีความสำคัญที่สุดสำหรับเด็ก ดังนั้นเมื่อทำงานร่วมกันก็ย่อมจะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการเคารพสิทธิการตัดสินใจ ทราบถึงความรักความห่วงใยที่คุณพ่อคุณแม่มีให้กับเด็ก โดยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีนั้น จำเป็นที่จะต้องเน้นกลวิธีเชิงบวก เพื่อให้ทุกฝ่ายรู้สึกดีและมีความสุข สิ่งที่คุณครูต้องการรู้มากที่สุด คือ ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก เริ่มตั้งแต่นิสัยใจคอ ความชอบความกลัว อาหารที่โปรดปราน ของเล่น ฯลฯ หรือถ้าจะอิงตามหลักวิชาการก็ต้องยึดตามหลักพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา เพราะเป็นแบบแผนที่ง่ายต่อการวิเคราะห์เพื่อให้เข้าถึงตัวเด็กมากที่สุด ตัวอย่างเช่น เด็กบางคนมีอารมณ์รุนแรง ฉุนเฉียว เกรี้ยวกราดง่าย เมื่อเกิดความขัดแย้งหรือทะเลาะกับเพื่อน ๆ ก็มักใช้กำลัง ก้าวร้าว หรือกรีดตะโกนใส่เพื่อน ๆ คุณครูมีหน้าที่หาสาเหตุว่า เพราะเหตุใดเด็กจึงมีพฤติกรรมเช่นนี้ และเมื่อพูดคุยกับคุณพ่อคุณแม่ก็ได้ทราบว่า เด็กได้ซึมซับพฤติกรรมนี้มาจากผู้ปกครองนั่นเอง เพราะทั้งสองท่านมักเลี้ยงดูลูกด้วยการใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล มีสิ่งใดไม่พอใจก็จะตี ดุด่าว่ากล่าว ไม่สอนในเชิงของเหตุผล ดังนั้นเมื่อเราเป็นคุณครู ก็ไม่สามารถที่จะลงโทษเด็กตามพื้นฐานที่เด็กเคยได้รับมาได้ คุณครูจะต้องเปลี่ยนการว่ากล่าวมาเป็นการให้ความรัก ความเข้าใจ ความห่วงใย และแก้ปัญหาให้เด็กอย่างค่อยเป็นค่อยไปค่อย ๆ ปรับพฤติกรรมให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ดีขึ้น (EQ) เพราะเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และยังเชื่อมโยงถึงพัฒนาการทางสังคมของเด็กด้วย ซึ่งเขาต้องเรียนรู้การแบ่งปันการเอื้อเฟื้อ และการให้อภัยกัน

สรุปว่า ความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มี 6 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้

ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับ
ครอบครัวของเด็ก

บริบทของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครพนม

ปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดนครพนมที่เปิดสอนระดับปฐมวัย มีทั้งหมด
21 โรง เปิดสอนระดับอนุบาลอย่างเดียว มีจำนวน 11 โรง ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาล
นิลวรรณ โรงเรียนอนุบาลอัญชลี โรงเรียนอนุบาลบรรดิษฐ์น้อย โรงเรียนอนุบาลมีสุข โรงเรียน
อนุบาลปณิตตา โรงเรียนอนุบาลจุฬาวดี โรงเรียนอนุบาลเรณูนคร โรงเรียนอนุบาลธาตุพนม
โรงเรียนอนุบาลแสงอรุณาหว่า และโรงเรียนอนุบาลวรรณรัตน์ และประเภทที่เปิดสอนระดับ
อนุบาลและชั้นที่สูงกว่าอนุบาลมีจำนวน 10 โรง ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาลประยูรศรี
โรงเรียนตงเจ็ย โรงเรียนเซนต์ยอแซฟนครพนม โรงเรียนเซนต์ยอแซฟนาแก โรงเรียนอนุบาลกิง
กาญจันนาแก โรงเรียนอนุบาลเรณูนครพิบูลแก้ว โรงเรียนอนุบาลเชษฐาณงนุช โรงเรียนธาตุพนม
ดรุณพัฒน์ โรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม และโรงเรียนอนุบาลโสธิญา ทั้งหมดสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม คอยกำกับ ดูแล ส่งเสริม ติดตามผลการจัดการศึกษา
ส่วนจำนวนครูปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครพนมมีทั้งหมด 94 คน ส่วนใหญ่ครูปฐมวัย
จะมีประสบการณ์ค่อนข้างน้อย และไม่ได้จบปริญญาด้านปฐมวัยโดยตรง จะจบในสาขาอื่น ส่วน
ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครพนมมีทั้งหมด 31 คน ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะเป็นทั้ง
เจ้าของโรงเรียน ผู้รับใบอนุญาต และผู้อำนวยการโรงเรียนด้วย เพื่อให้สถานศึกษามีความมั่นคง
และสะดวกต่อการบริหารจัดการ สำหรับผลการประเมินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในจังหวัด
นครพนมโดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งถือว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาปฐมวัย
เท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนเอกชนที่อยู่ในจังหวัดขนาดใหญ่ พื้นที่ในจังหวัดนครพนม
ปัจจุบันมีทั้งหมด 11 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ มีโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับปฐมวัยเกือบทุก
อำเภอในจังหวัดนครพนม ซึ่งในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนใน
ระดับปฐมวัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อาจจะเป็นเพราะว่าในยุคปัจจุบันรัฐบาลเปิดโอกาสให้
ประชาชนทั่วไปได้มีอิสระในการเปิดสถานศึกษา หากบุคคลใดมีความสามารถก็ขออนุญาต
ก่อสร้างสถานศึกษาได้ โดยต้องมีการควบคุมโดยกระทรวงศึกษาธิการ ที่สำคัญรัฐก็ให้การอุดหนุน
โรงเรียนเอกชนด้วยเป็นเงินอุดหนุนรายบุคคล เงินอุดหนุนค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าหนังสือเรียน
ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าพัฒนาผู้เรียน เงินอุดหนุนอาหารกลางวัน เงินอุดหนุนค่าอาหารเสริม
(นม) ซึ่งจะคำนวณจากจำนวนนักเรียนอนุบาลตั้งแต่อายุ 3 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ ครูและบุคลากร

ทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนยังได้รับสวัสดิการต่าง ๆ จากภาครัฐด้วย เช่น สวัสดิการจากประกันสังคม ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าเลี้ยงชีพชั่วคราว ฯลฯ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

จรรยา ชินสี (2552, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคลากรขาดประสบการณ์ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ งบประมาณไม่เพียงพอ การเบิกจ่ายงบประมาณไม่คล่องตัว อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน สภาพแวดล้อมภายนอกยังไม่มีความร่มรื่นที่จะตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมภายในการจัดมุมประสบการณ์ไม่ครอบคลุมกิจกรรมเด็กตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ไม่เพียงพอไม่มีการกำหนดนโยบายและแผนที่จะพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย ครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ บุคลากรได้รับการพัฒนาโดยการทำทุนศึกษาแต่ไม่ครบทุกคน ไม่มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเด็กเล็กมีสุขภาพฟันผุ

สำหรับแนวทางพัฒนา พบว่า ควรสร้างแรงจูงใจและจัดสวัสดิการแก่บุคลากรให้มากขึ้น ประสานงานร่วมกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดจ้างบุคลากรในตำแหน่งนักการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่หมุนเวียนในแต่ละศูนย์ กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณในส่วนที่เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นแนวเดียวกัน ปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มาตรฐานด้านความปลอดภัย ควรให้ความรู้เรื่องการผลิตสื่อ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการแก่ครูผู้ดูแลเด็ก พัฒนาบุคลากรให้ทั่วถึงทั่วถึงและหลากหลายรูปแบบ ให้ความรู้เรื่องกรณีพิเศษแก่บุคลากรที่รับผิดชอบ และขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขมาให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการดูแลและป้องกันสุขภาพฟันผุ

สุปราณี วิชะรังสรรค์ (2553, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า 1) ด้านบริหาร การศึกษา โดยรวมมีสภาพการจัดการคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีแผนภูมิการจัดองค์กรและโครงสร้างการบริหารงานเป็นลายลักษณ์อักษร มีแผนปฏิบัติการประจำปี มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับทุกแผน มีคำสั่งมอบหมายงานผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีแผนพัฒนา

แผนกลยุทธ์ และมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่ชัดเจน 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมมีสภาพการจัดการคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษาสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และโครงสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 3) ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยรวมมี สภาพความเป็นจริงการจัดการคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโรงเรียนมีการส่งเสริม ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย มีการจัดกิจกรรมนักเรียนที่มุ่งเน้นส่งเสริมด้าน ทักษะคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับความ สนใจและเหมาะสมกับวัย มีการกำหนดกฎระเบียบแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียนอย่างชัดเจน และมี ผู้รับผิดชอบโดยตรง

เปรมรุ่ง วงศ์อนัน (2553, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจของ ผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้ารับการดูแลในสถานศึกษาเด็กเล็กเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า 1) ผู้ปกครองของนักเรียนที่ส่งบุตรหลานเข้ารับการดูแลในสถานศึกษา เอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปางส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 อายุระหว่าง 30 ถึง 40 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็น ร้อยละ 69.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 ถึง 20,000 บาท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 45.1 อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 2) ปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้ารับการดูแลในสถานศึกษาเด็กเล็ก เอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปางในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ผู้ปกครองให้น้ำหนักการตัดสินใจต่อปัจจัยด้านผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นปัจจัยด้านอาคาร สถานที่ และสภาพสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเด็กเล็ก ปัจจัยด้าน สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ ปัจจัยด้านหลักสูตร กิจกรรม การจัดการประสพการณ์ และ การประเมินผล และปัจจัยด้านการสร้างสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง และชุมชน ตามลำดับ และ 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ต่างกันให้น้ำหนักการตัดสินใจเกี่ยวกับปัจจัย ในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้ารับการดูแลในสถานศึกษาเด็กเล็กเอกชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน ให้น้ำหนักการตัดสินใจเกี่ยวกับ ปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ารับการดูแลในสถานศึกษาเด็กเล็ก เอกชน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

มนัสวีร์ จันทรงษ์ (2554, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับประสิทธิผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

เรา ศรีวิชัย (2554, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้าที่มีองค์ประกอบย่อย คือ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การตอบสนองความต้องการของชุมชน และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน นโยบายของรัฐบาล นโยบายของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้บริหารและครู จรรยาบรรณวิชาชีพของครู จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร และงบประมาณ สำหรับปัจจัยด้านกระบวนการนั้น ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลด้านผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน และจากการประเมินรูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า รูปแบบนี้มีประโยชน์ มีความสอดคล้องและความเป็นไปได้ ส่วนความเหมาะสม จำเป็นต้องพัฒนาจากขนาดของสถานศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาจะต้องแสดงความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ในการบริหารจัดการให้ชัดเจนด้วย

ตุ๊กตา สิมาลาเต่า (2555, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครมีความสัมพันธ์กันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ชัชฌิมพร ศิริจันทพันธ์ (2556, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสกลนคร พบว่าระดับประสิทธิผลมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย

โรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอนปฐมวัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสกลนคร คือ การพัฒนาตามมาตรฐานคุณภาพเด็ก มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการพัฒนาชุมชน แห่งการเรียนรู้

ตะวัน สื่อกระแส (2556, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศ พบว่า 1) การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศ มีสภาพดังนี้ 1.1) ด้านการบริหารจัดการบุคลากรพบว่าผู้บริหารมีความเป็นผู้นำและเป็นผู้บริหารมืออาชีพ สร้างขวัญ กำลังใจและแรงจูงใจแก่ครูมีระบบนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ปรับครูให้เหมาะสมกับวิชาและชั้นเรียน ลดจำนวนผู้บริหารระดับสูงมาทำการสอน รับคนให้ตรงกับงาน มีการสอนงาน อบรมภาษาอังกฤษให้กับครูใหม่ เน้นจรรยาบรรณครู 1.2) ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ลดสายงานบังคับบัญชา เน้นธุรกิจศึกษา ดำเนินการก่อนคู่แข่ง เน้นความเป็นเลิศในการให้บริการ บริหารแบบมีส่วนร่วม จัดสิ่งแวดล้อมให้ร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน ใช้เทคโนโลยีในการบริหารและใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน และประหยัด 1.3) ด้านการบริหารจัดการวิชาการพบว่า เน้นคุณภาพของครู มีการใช้ศัพท์เทคนิคในการสอน ให้ความสำคัญกับทุกกิจกรรมสอนอย่างมีความหมาย ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มีการจัดห้องเรียนพิเศษ เน้นความสามารถด้านภาษาไทย สอนภาษาเพื่อนบ้านในแถบเอเชีย และประชาคมอาเซียนโดยเจ้าของภาษา 1.4) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณพบว่าการใช้งบประมาณให้คุ้มค่า ลดความเสี่ยง และจัดหาแหล่งเงินภายนอก 2) การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศมีปัญหา ดังนี้ 2.1) ด้านการบริหารวิชาการพบว่า โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่รับนักเรียนจากเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีนักเรียนสมัครเข้าเรียนลดลง สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ 2.2) ด้านการบริหารงบประมาณพบว่า ขาดงบประมาณในการลงทุน ระบบสวัสดิการไม่มีคุณภาพ 2.3) ด้านการบริหารบุคลากรพบว่า ขวัญและกำลังใจของครูลดลง ครูที่มีอายุน้อย บางส่วนลาออกไปสอบบรรจุเป็นข้าราชการ ไม่มีโครงการจัดอบรมสัมมนาสำหรับโรงเรียนเอกชน รัฐเป็นผู้กำหนดเงินเดือนของครูเอกชน ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพ ขาดครูที่มีคุณภาพ ครูที่มีอายุมากมีปัญหาในการจัดทำสื่อ ICT 4) ด้านการบริหารทั่วไปพบว่า

โรงเรียนเอกชนแข่งขันกันเองและแข่งขันกับโรงเรียนรัฐบาล นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเอกชนไม่ชัดเจน จำนวนนักเรียนลดลง มีโรงเรียนนานาชาติเพิ่มมากขึ้น ครูโรงเรียนเอกชนต้องทำหน้าที่หลายอย่างนอกเหนือจากงานสอน 3) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศ คือ “INTERACTIVE Strategy” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ย่อย ดังนี้ 3.1) การใช้นวัตกรรม (Innovation : I) 3.2) การสร้างเครือข่าย (Network : N) 3.3) การใช้เทคนิคเชิงบริหาร (Administrative Techniques : T) 3.4) การให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ (English Language : E) และสิ่งแวดล้อม (Environment : E) 3.5) การให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ (Relationship : R) การปรับโครงสร้างใหม่และการปฏิรูป (Re-Organize and Reform : R) และการทำวิจัยเชิงทดลองที่ได้ผลรวดเร็ว (Research : R) 3.6) การให้ความสำคัญกับวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกด้าน (A : Academic and Achievement) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Evaluation : A) 3.7) การให้ความสำคัญกับการลงทุน (Cost : C) และหลักสูตร (Curriculum : C) 3.8) การให้ความสำคัญกับภาษาไทย (Thai Language : T) 3.9) การให้ความสำคัญกับการจูงใจบุคลากร (Incentive : I) 3.10) การให้ความสำคัญกับการสร้างค่านิยมร่วม (Value : V) 3.11) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม (Ethics : E)

ฉวีวรรณ ลิ้มวัฒนาสมุทร (2557, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 3) สภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน 4) ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน 5) สภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ไม่แตกต่างกัน 6) ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ไม่แตกต่างกัน 7) สภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนก

ตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน 8) ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน 9) สภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ 10) ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน 11) การดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมด้านที่ต้องหาแนวทางส่งเสริม ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา

ปวิษฐา ชัยสัตว์ (2559, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง (วัดศรีรัตนาราม) อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า 1) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง (วัดศรีรัตนาราม) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมด้านครูผู้สอน ด้านการบริการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง (วัดศรีรัตนาราม) จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตเทศบาลนครระยอง (วัดศรีรัตนาราม) จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์ และ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2560, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน สู่ความเป็นเลิศในภาคตะวันออก ฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศในภาคตะวันออกฉียงเหนือ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การนำองค์การ

2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 4) การวัด การวิเคราะห์ และ การจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการกระบวนการและ 7) ผลลัพธ์การ ดำเนินการ ทั้งนี้รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก ($\chi = 4.36$) เมื่อ จัดลำดับความเหมาะสม ขององค์ประกอบทั้ง 7 มีดังนี้ คือการวางแผนกลยุทธ์ การนำองค์การ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดการกระบวนการ ผลลัพธ์การดำเนินการ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ และการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนตามลำดับ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความ คิดเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบมีความเหมาะสม

สุรียา คงมั่น (2560, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยกับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 พบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก การจัดการศึกษา ปฐมวัยกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์กันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ในระดับปานกลาง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Reinke, Wendy M. (2006, Abstract) ได้ศึกษาการพัฒนางานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมระบบของโรงเรียนอนุบาลที่มีการช่วยเหลือและพัฒนาพฤติกรรมของเด็กอนุบาล ในการเรียนการสอนก่อนที่จะเกิดอุปสรรคเกี่ยวกับปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็กอนุบาล โดยมี จุดมุ่งหมายครั้งก่อนการเกิดปัญหาและผลที่จะเกิดภายหลังจากการเกิดปัญหาพฤติกรรมต่อต้าน สังคมของเด็กอนุบาล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันและเปลี่ยนแปลงระบบในห้องเรียน ภายใต้ ระบบของโรงเรียนเพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรรมในด้านบวกของเด็กอนุบาล จุดมุ่งหมายของ การศึกษาครั้งนี้เป็นการหาผลกระทบของการใช้เทคนิค (ccu) ของครูและพฤติกรรมของเด็ก อนุบาลซึ่งจุดเน้นของการศึกษาที่สำคัญ คือการเปลี่ยนแปลงของการจัดการในชั้นเรียนเพื่อโยง ไปสู่ผลของพฤติกรรมที่ดีขึ้น ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้คือ (ccu) บวกกับผลลัพธ์ ด้านทักษะ ทำให้แผนการจัดการของครูในชั้นเรียนมีเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คำชมเชย โดยเจาะจงพฤติกรรมที่ควรได้รับคำชมเชยและลดการทำหนิการว่ากล่าว ยิ่งไปกว่านั้นการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการช่วยเหลือของครูทำให้พฤติกรรมของเด็กอนุบาลเปลี่ยนไปในทางที่ดี ขึ้น โดยเฉพาะลดพฤติกรรมด้านการทำลาย มากไปกว่าการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลของโรงเรียนและพบว่า การให้คำปรึกษาในห้องเรียนมีประโยชน์ อย่างยิ่ง และยังเป็นประโยชน์ต่อครูผู้บริหารโรงเรียนและนักจิตศาสตร์ในโรงเรียนอีกด้วย

Vesna, M. & Natasa, R. (2008, Abstract) ทำการวิจัย เรื่อง ความสามารถด้านไอซีที สำหรับครูปฐมวัยพบว่า ความต้องการของครูในโรงเรียนอนุบาล จำเป็นต้องมี ความสามารถทางด้านไอซีทีที่ครอบคลุมสำหรับการพัฒนาและ การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ของสถาบันการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลตามที่ ยูเนสโก ได้กำหนดไว้ว่า มาตรฐานความสามารถด้านไอซีทีสำหรับยุค ค.ศ. 2008 เพื่อที่จะใช้ และทำงานได้สำเร็จในสังคมดิจิทัล และสังคมที่มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น ครูต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม ความรู้ด้านทักษะไอซีที เป็นพื้นฐานที่ดีในการสร้างชีวิตที่ยั่งยืน เจ้าหน้าที่การศึกษาในประเทศ โครเอเชียจำเป็นต้องมีโครงการไอซีที เพื่อการศึกษาที่เพียงพอ ซึ่งจำเป็นต้องมี รวมถึงครูปฐมวัย ทั้งหมดมีความจำเป็นเพิ่มขึ้น วัสดุและทรัพยากรมนุษย์เพื่อปรับปรุงความรู้ ไอซีทีและทักษะ สำหรับครูปฐมวัย เทคโนโลยีสมัยใหม่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วและคนรุ่นใหม่ต้องเรียนรู้วิธีการ อย่างต่อเนื่อง ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง

Lingam, G. & Lingam, N. & Sharma, L. (2017, Abstract) ได้ศึกษาการปฏิรูป การศึกษาและผลกระทบในการปฏิบัติงานของครู ในทัศนคติของครูระดับอนุบาลในประเทศพิจ การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาและผลกระทบในการ ปฏิบัติงานของครู ในทัศนคติของครูอนุบาลในประเทศพิจ โดยเครื่องมือเป็นการใช้แบบสอบถาม ของรายการ Likert scale และคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาและผลกระทบในการปฏิบัติงานของครู ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นถึงการปฏิรูปการศึกษาว่าส่งผลกระทบในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งในการปฏิรูป การศึกษาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลักต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อหลีกเลี่ยง ผลกระทบร้ายแรงต่อการปฏิบัติงานของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน

Mackenzial, B. (2011, Abstract) ได้ศึกษาการดูแลเด็กของโรซีเวเตอร์ การ ทดลองในสถานที่ทำงานแบบมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่อยู่อู่เรือ ไกอเซอร์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในประเทศสหรัฐอเมริกาถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของครอบครัว ศูนย์บริการเด็ก ไกอเซอร์ ให้ความสนใจกับเด็กทุกคน รวมทั้งให้การดูแลทั้งด้านสังคม อารมณ์ จิตใจ และร่างกาย แต่สุดท้ายศูนย์บริการเด็กถูกยุบ สำหรับทุกวันนี้ศูนย์บริการถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่สอง ซึ่งต้อง ขึ้นอยู่กับเงินเดือนเพื่อให้ตรงกับค่าใช้จ่ายที่สูง จากผลการศึกษางานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการ จัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับปฐมวัย นอกจากจะมุ่งให้เด็กมีความพร้อมในอันที่จะ เรียนในระดับประถมศึกษาได้ดี ยังเป็นการศึกษาพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้เด็กมีชีวิตในอนาคต สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจะมีผลไปตลอดชีวิตหากเด็กได้รับการดูแลที่ได้รับ ความรัก ความอบอุ่นจะทำให้เด็กเป็นคนสดชื่นแจ่มใสมองโลกในแง่ดี การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึง

เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและสถาบันหลายฝ่าย ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สิ่งแวดล้อม ตลอดจนองค์กรที่มีหน้าที่จัดการศึกษาและจัดบริการพื้นฐานให้แก่เด็กและองค์การบริหารส่วนตำบลยังเข้าใจในสภาพและแนวทางในการพัฒนาการศึกษาน้อย และยังเห็นว่าการจัดการศึกษามีใช่ปัญหาเร่งด่วน เมื่อจัดสรรงบประมาณที่จัดให้โดยอ้อมไม่จัดให้โดยตรง และที่สำคัญบุคลากรมีไม่เพียงพอ และขาดประสบการณ์ในการจัดการศึกษา

Claessens, A. (2012, Abstract) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การดูแลเด็กชั้นอนุบาลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะสังคมทางอารมณ์ของเด็ก พบว่า ประสบการณ์วัยเด็กที่ได้รับจากที่บ้านและที่โรงเรียนนั้น ล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กทั้งสิ้นและการดูแลเด็กก่อนที่จะเข้าโรงเรียนนั้นมีอิทธิพลต่อการพัฒนาด้านวิชาการ และทักษะสังคม ทางอารมณ์ ซึ่งได้ทำการสำรวจจากโรงเรียนอนุบาลที่เปิดทำการคนละรูปแบบ ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์การดูแลเด็กที่อยู่ในโรงเรียนอนุบาลที่มีการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนทดสอบด้านคณิตศาสตร์ของเด็กทุกคนเล็กน้อยหลังจากที่มีการให้ คำนวนอย่างสม่ำเสมอ โดยเพิ่มจำนวนและความยากมากขึ้น ทุกศูนย์ดูแลเด็กที่อยู่ในโรงเรียน อนุบาลได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นและทักษะบุคคลทางสังคมที่ลดลงแม้ ปัจจัยที่มีความแตกต่างกันจำนวนมาก ทั้งรายได้และครอบครัวและเพศมีผลกระทบต่อ การกำหนดวิธีการและการปฏิบัติ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้เกิดผลสำเร็จนั้น ครูต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล และสถานศึกษาต้องมีการประกันคุณภาพภายในตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง และต้องทำให้สิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ให้ประสบความสำเร็จคือ ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัย ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสาร และผลงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็น ตัวชี้้นำการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย และความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครพนม